

PRZEGLĄD CERAMICZNY

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM TECHNICZNYM I EKONOMICZNYM
WSZYSTKICH GAŁĘZI PRZEMYSŁU CERAMICZNEGO.

Nr 19.

ROCZNIK JEDENASTY.

Nr 19.

CENA PRENUMERATY:

Rocznie 10 Kor. = 5 Rb. = 10 Mk.

Pojedynczy zeszyt 50 hal.

Redaktor: Inż. Karol Rolle.

Adres Redakcyi i Administr.:
Podgórze, św. Floryana 5.

CENA OGŁOSZEŃ:

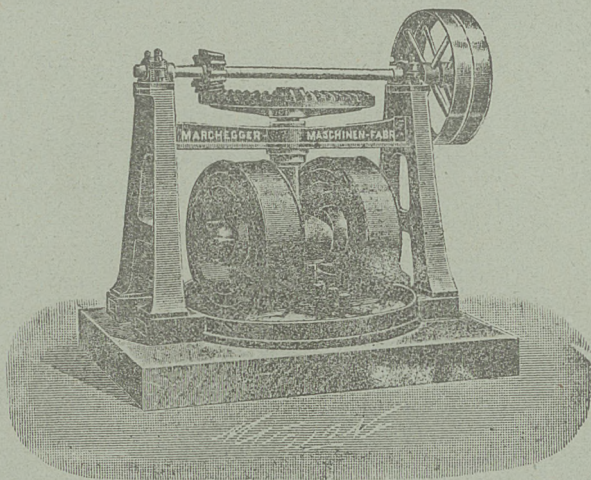
Cała strona 15 K., 1/2 strony 10 K.,
1/4 str. 6 K., 1/8 str. 4 K., 1/16 str. 2 K.

Przy powtórzeniu kilkakrotnem
znaczący opust.

Prześć:

Teorya i budowa wysokich kominów fabrycznych. — Górką, zgromadzenie konstituujące akc. fabryki cementu. — Import do Rosyi. — Cement w Serbii. — Kronika.

Marchegg'ska Fabryka maszyn i odlewnia żelaza w Marchegg.

Specyjalna fabryka maszyn
= rozdrabniających =
dla wszelkich celów.

- Kompletne urządzenia cegielni. -

Budowa łamania i sortowania
fabryk szutru, — odsiewania
piasku, — gipsu i na-
wozów sztucznych. —

— Patentowane młyny ORION z ulepszonymi separatorami. —

Urządzenia transportowe najnowszej i najlepszej konstrukcyi.

Własna odlewnia dla odlewów, szczególniejszej twardości.

Plany i kosztorysy na żądanie.

56

Ważne dla cegieł ręcznych!

Formy strycharskie z drzewa impregnowane w oliwie, silnie okute wyrabiane maszynowo z metalowymi wkładkami lub bez po nader niskich cenach

„**TYPIA**“ fabryka czcionek afiszow. i przyborów drukarskich.

— Lwów, ul. Sykstuska L. 10. —

63

DWUTYGODNIK DOSTAW

Biurow Redakcyi i Administracyi:

Lwów

ul. Kopernika 12.

Kraków

Jagiellońska I. 11.

Konto Pocztowej Kasy oszczędn.: L. 112560.

poświęcony galicyjskiemu dostawnictwu zawiera wiadomości o wszelkich rozpisanach dostawach publicznych o zapotrzebowaniach prywatnych itd. wychodzi 1-go i 15-go każdego mies. ze stałym dodatkiem

ORGANIZACYA.

Prenumerata za regularną wysyłkę pisma wynosi: 2

Kwartalnie 2 K.
Półrocznie 4 K.
Rocznie 8 K.

Jac. Raubitschek

Praga-Bubna

Fabryka maszyn i odlewnia stali i żelaza.

Zastępca **Maks. Neumann**

Kraków ul. Szpitalna 36.

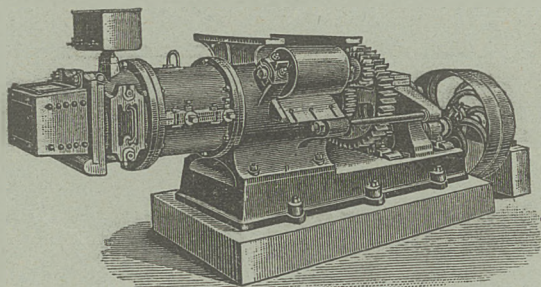
Maszyny ceglarskie wszelkiego rodzaju i najlepszej konstrukcyi

Maszyny strycharskie dla ruchu maszynowego i konnego.

Wyrabiacze i maszyny rozdrabniające dla wszystkich celów. 5

Prospekty i katalogi darmo. Próby i kosztorysy na żądanie.

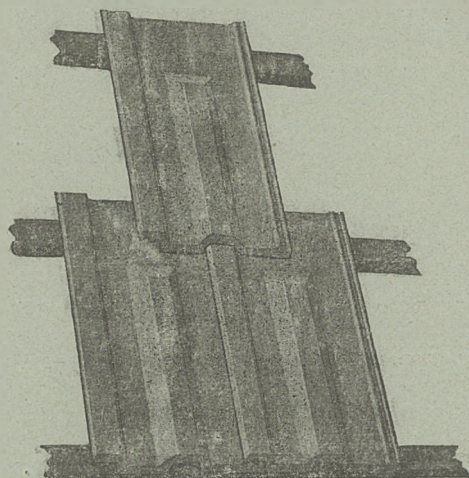
Ugniatacz Konoidowy — (Stozkowy) — pat. Horra najlepsza i najpraktyczniejsza maszyna do przetwarzania gliny.

Najlepsza — prasa na dachówki żłobkowane ciągnione.

w obecnej dobie

Patenty we wszystkich państwach przemysłowych

Dzienna wydajność 12—15.000 sztuk dachówek.

PODWÓJNY ŻŁOBEK

z przykryciem ukośnem i nasadką do wiązania.

Na żądanie natychmiast przesyła się prospekty i wzory.

Dzielni zastępcy poszukiwani. 37

F. P. VIDIC i Sp.

Fabryka dachówek żłobkowanych ciągnionych — dział maszynowy.

LUBLANA (Laibach)

Kraina — Austria.

Jeneralne zastępstwo dla Galicyi, Bukowiny i Królestwa Polskiego:
Dom techniczno handlowy **W. OSTACHOWICZ** i **J. GÓRNIK** Lwów, pl. Smolki 1a Tel. 1332

Wszelkie korespondencje i zapytania prosimy nadsyłać pod adresem naszej firmy.

Kominy fabryczne, omurowanie kotłów, piece pierścieniowe

dla przemysłu cegielnianego, wapiennego i cementowego,
własnych patentowanych systemów

buduje od 30 lat

budowniczy KOHOUT w Pradze III.

— Najlepsze piece nowoczesne. —

7

F. LORD

Biuro techniczne

Kraków, ulica Lubicz I. róg Kolejowej.

SKŁAD

maszyn i wszelkich przyborów dla
wszystkich zakładów przemysłowych
i gospodarczych, jako to: cegielń
tartaków, młynów, gorzelni i browarów.

**Kompletne urządzenia
Cegielni i tartaków.**

WAŁKI FILCOWE krajowego wyrobu.

Stale na składzie w wielkich ilościach
i wszelkich dymenzyach **rury, łączniki,
i armatury.**

Motory parowe i benzynowe. — Smary,
oliwy oryginalne rosyjskie, pasy do ma-
szyn, płyty i sznury gumowe, węże gu-
mowe i parciane, gaza jedwabna oryginal-
na szwajcarska, kamienie i wałce młyn-
skie, piły i cyrkularki angielskie, toczki
szmirglowe, **papier szybrowy, drut do
ceglarek** i wiele innych artykułów.

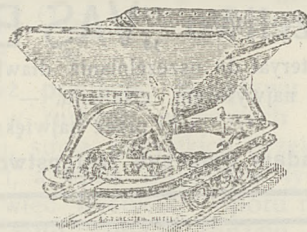
Instalacja światła elektrycznego i przeniesienia siły.
Skład wszelkich artykułów elektrotechni-
cznych. 13

Elektromotory, wentylatory, świeczniki i lampy stołowe.

LAMPY ŁUKOWE.

Lampki żarowe; Lampki Nernstu, Tantalu
i Wolframa.

Ceny fabryczne. — Kosztorysy bezpłatnie.

Orenstein i Koppel

we Lwowie, Róg ulicy Asnyka 2, Pańska 5.

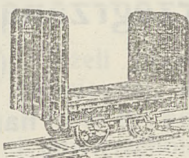
Fabryki

Kolei wązkotorowych i lokomotyw

Praga — Wiedeń — Budapeszt
urządzają i dostarczają:

kolejki przenośne i stałe.

Wagoniki do transportu gliny, cegieł i dachówek
mokrych i suchych.

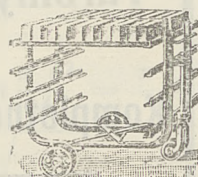
Wynajmują:

**Kompletne kolejki na pewien
okres czasu.**

*Katalogi, kosztorysy etc.
bezpłatnie.*

*Używane materiały zawsze
na składzie.* 34

Splata amortyzacyjna.

INŻ. W. DRZYMUCHOWSKI

BIURO TECHNICZNE

40

w Krakowie, ul. Dunajewskiego 9. Telefon 1100.

Dostarcza:

najnowszej konstrukcyi **maszyny, prasy i formy** motorowe lub ręczne, do wyrobu cegieł, dachówek, rur itp. z gliny, cementu i betonu.

Kompletne urządzenia do fabrykacyi **cegły piaskowej**. **Motory** parowe, gazowe, benzynowe, ropne i ssąco gazowe. — **Transmisye**. — **Armatury** dla pary, wody, gazu itp.

Artykuły techniczne jak: pasy transmisyjne, skórzane i z sierci wielbłądziej, rzemyki do szycia pasów, smary, oliwy, wszelkiego rodzaju szczeliwa itp. w najlepszych gatunkach i po cenach fabrycznych.

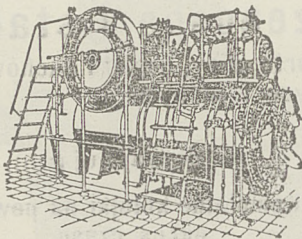
Szczeliwo „VAS-BLACK“ w laseczkach, pierścieniach i płytach, jedynie najlepszy, najpewniejszy i najekonomiczniejszy materiał do uszczelniania dławików, wentyli, przewodów itp. dla przegrzanej lub nasyconej pary o najwyższym ciśnieniu. — Wyłącznie i jedynie używane w wojennej marynarce w Polii, i przez największe zakłady przemysłowe w kraju i zagranicą.

Posiadam wyłączne zastępstwo do sprzedaży tego szczeliwa dla Galicyi i Bukowiny.

Pierwsze berneńskie Towarzystwo wyrobu maszyn BRNO

buduje

Patentowane lokomobile na parę przegrzaną (ze stawidłem wentylowem) (sposób prof. Stumpfa)

nadto

Turbiny parowe, maszyny parowe, kotły parowe, motory ropne i gazo-ssane.

60

Kompletne cegielnie i fabryki cegieł piaskowo-wapiennych.

===== Żądać bezpłatnych ofert i prospektów. =====

Teorya i budowa wysokich kominów fabrycznych.

(C d)

Do oporów przepływu gazów spalania przez kanały zaliczyć także musimy opór rur ogniowych w kotłach parowych. Opór ten bywa zwykle dość wielki w kotłach t. zw. ogniorurkowych.

Poprzednio powiedzieliśmy, że opór tarcia o ściany rury jest wprost proporcjonalny do długości rury i do obwodu wewnętrznego powierzchni przekroju poprzecznego, zaś odwrotnie proporcjonalny do tejże powierzchni przekroju.

Jak wielki będzie opór rurek ogniowych, oraz jaki będzie stosunek oporów, rurek ogniowych i jednej rury płomiennej której powierzchnia przekroju jest równa sumie powierzchni przekrojów wszystkich rurek ogniowych?

Oznaczmy:

F przekrój rury płomiennej,

f „ „ 1 rurki ogniowej,

n ilość rurek ogniowych,

O obwód rury płomiennej,

o „ „ 1 rurki ogniowej,

L wspólną długość rur.

Dla przepływu tej samej ilości gazów w jednostce czasu musi być;

$$n f c = F c_1$$

$$\text{a że } n f = F \text{ zatem } c = c_1$$

Jeżeli rura płomienna jest prosta i nie posiada wewnątrz żadnych przeszkód, wówczas wysokość oporu będzie według rów. 19:

$$W = \frac{c^2}{2g(1 + \alpha t)} \varrho \frac{L O}{F} \text{ m. s. ł. p.} \quad (23)$$

gdyż $\sum z = 0$,

Ponieważ prędkość przepływu gazów jest takasama w rurkach ogniowych jak w rurze płomiennej, suma wszystkich przekrojów rurek wynosi $n f$, a suma obwodów tych przekrojów $n o$, więc wysokość oporu rurek ogniowych dla tego samego rodzaju powierzchni wewnętrznej ściany będzie:

$$w = \frac{c^2}{2g(1 + \alpha t)} \varrho L \frac{n o}{n f}$$

czyli:

$$w = \frac{c^2}{2g(1 + \alpha t)} \varrho L \frac{o}{f} \text{ m. s. ł. p.} \quad (24)$$

Z tego równania widzimy, że opór wszystkich rurek ogniowych jest tak wielki jak opór jednej rurki.

Biorąc stosunek oporu rurek ogniowych do oporu rury płomiennej będzie:

$$\frac{w}{W} = \frac{o F}{O f}$$

Jeżeli przez D oznaczymy średnicę rury płomiennej, a przez d średnicę wewnętrzną 1 rurki to podstawiając wartości za obwody i powierzchnie, będzie:

$$\frac{w}{W} = \frac{D}{d} \quad (25)$$

Ponieważ $n f = F$ czyli $n \frac{\pi d^2}{4} = \frac{\pi D^2}{4}$

$$\text{a więc } \frac{D}{d} = \sqrt{n}$$

Roessemann i Künnemann

(Juliusz Weiss)

— Lwów —

ul. Kopernika 1. II.

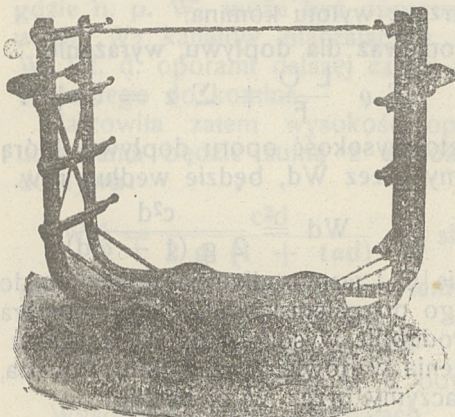
Telef. I. 627.

dostarczają i zakładają tory kolejek wąskotorowych oraz normalne dojazdowe, dla cegieł, kamieniołomów, wapienników, fabryk cementu i t. p.

W Pradze i Budapeszcie własne fabryki zwornic, tarcz obrotowych, wózków wszelkich typów i t. p.

Bagry!

Maszyny do betonu!

Wynajem kolejek.

19

— Katalogi i oferty bezpłatnie. —

Przeto:

$$\frac{w}{W} = \sqrt[n]{\quad} \quad \text{z czego:}$$

$$w = W \sqrt[n]{\quad} \quad (26)$$

Z tego widzimy, że opór rurek ogniowych w porównaniu do oporu jednej rury płomiennej, której przekrój jest równy sumie przekrojów wszystkich rurek ogniowych wzrasta według stosunku odwrotnego ich średnic, albo według pierwiastka kwadratowego z ilości rurek.

Im bowiem więcej rurek umieścimy w kotle przy danej ilości gazów przepływających w jednostce czasu, tem mniejsza będzie ich średnica, a stąd i większy opór przepływu.

Stosując więc w kotle parowym system rurek ogniowych zamiast jednej rury płomiennej, zyskujemy na powierzchni ogrzewalnej, równocześnie jednakże powiększamy opór przepływu gazów spalania.

Dla większych oporów musi istnieć także i większe ciśnienie, wywołujące konieczną prędkość przepływu gazów, a zatem także potrzebna jest większa wysokość kominu.

Jednym z bardzo ważnych oporów, od którego wielce zależy ciąg kominowy jest opór na ruszcie.

Że opór ten jest znaczny, łatwo przewidzieć, gdyż powietrze przeciskające się przez warstwę paliwa doznaje wielorakich przeszkód, jużto wskutek ustawicznej zmiany kierunku przepływu, jużto wskutek małych a nieregularnych szczelin i chropowatości ziarn paliwa.

Opór na ruszcie wyrażony jako strata ciśnienia w m. sł. powietrza jest wprost proporcjonalny do ilości powietrza przepływającego przez ruszt, a potrzebnego do spalania 1 kg. paliwa i do kwadratu grubości warstwy paliwa.

Oznaczając wysokość oporu przez W_p w m. słupa powietrza napiszemy:

$$W_p = a L \delta^2 \quad (27)$$

gdzie L jest ilością powietrza w kg. potrzebną do spalania 1 kg. danego paliwa w mtr. zaś a współczynnikiem proporcjonalności.

Dla węgla kamiennego współczynnik ten wynosi $a = 25$.

Grubych warstw paliwa na ruszcie powinniśmy więc unikać, tak ze względu na dobre spalanie materiału opałowego, jakoteż i ze względu na wielki opór przepływu powietrza.

Do powyższych oporów musimy dodać jeszcze opór dopływu powietrza do paleniska, jakoteż opór odpływu gazów spalania w powietrze z wylotu kominu.

Ponieważ dla dopływu, wyrażenie

$$\sum \rho \frac{L O}{F} + \sum z = 0 + 1$$

przeto wysokość oporu dopływu, którą oznaczymy przez W_d , będzie według rów. 19.

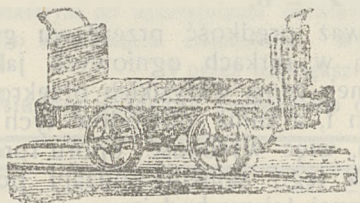
$$W_d = \frac{c^2 d}{2 g (1 + \alpha t d)} \quad (28)$$

gdzie $[C_d]$ jest prędkością powietrza dopływającego do paleniska, a $[t^d]$ jego temperatura.

Podobnie wysokość oporu odpływu gazów spalania w powietrze z wylotu kominu, którą oznaczymy przez W_o , będzie:

$$W_o = \frac{c^2 o}{2 g (1 + \alpha t o)} \quad (29)$$

zaś c_o prędkością wypływających gazów, a t_o ich temperatura.

E. Giełdziński

Fabryka kolei wąskotorowych i wagonów

Lwów, Plac Maryacki. Tel. 1200

urządza i dostarcza:

kolejki przenośne i stałe dla cegielni kamieniołomów, wapienników, tartaków i t. p.

dostarcza i wypożycza:

szyny, tarcze obrotowe, rozjazdy, lokomotywy, bagrownice, wózki kolebkowe dla gliny, wózki pomostowe dla palonej cegły, wózki piętrowe dla suchej cegły itp.

Wynajmuje kompletne kolejki na pewien okres czasu.

Używany materiał oraz części składowe zawsze na składzie.

 Bagrownice dla cegielni.

Katalogi i kosztorysy bezpłatnie.

Splata amortyzacyjna. 54

Wysokość oporu dopływu jest zwykle bardzo mała, a w niektórych razach można ją opuścić, czego nie można zrobić z wysokością oporu odpływu.

Jeżeli kanał nie posiada na całej swej długości tegosamego przekroju i jego obwodu, wówczas możemy cały kanał podzielić na części o długościach, w których przekrój i obwód jest tensam. W tym przypadku, będą w poszczególnych częściach kanału różne prędkości i różne opory przepływu.

Jeżeli te poszczególne wysokości oporów przepływu oznaczymy przez W_1 W_2 W_3 . . . W_n to według rów. 19 będzie:

$$W_1 = \frac{c_1^2}{2 g (1 + \alpha t_1)} \left(\rho_1 \frac{L_1 O_1}{F_1} + \Sigma z_1 \right)$$

$$W_2 = \frac{c_2^2}{2 g (1 + \alpha t_2)} \left(\rho_2 \frac{L_2 O_2}{F_2} + \Sigma z_2 \right)$$

.....

$$W_n = \frac{c_n^2}{2 g (1 + \alpha t_n)} \left(\rho_n \frac{L_n O_n}{F_n} + \Sigma z_n \right)$$

gdzie C_1 t_1 ρ_1 O_1 F_1 z_1 są odpowiednimi wielkościami na długości L_1 podobnie także c_2 t_2 i t. d. na długości L_2 i t. p.

Opory przepływu przez rurę płomienną lub system rurek ogniowych, jakoteż i opory przepływu przez kanały spalinowe, otaczające kocioł parowy i kanały prowadzącego do komina zaliczmy do oporów kanałów a całkowity opór wszystkich tych części podciągnijmy pod miano oporu kanału i oznaczymy go przez W_c^* wówczas:

$$W_c = W_1 W_2 W_3 + \dots + W_n \quad (30)$$

gdzie n. p. W_1 może być oporem rur ogniowych, W_2 kanałów otaczających kocioł, W_3 W_4 i t. d. oporami dalszej części kanału prowadzącego do komina.

Całkowita zatem wysokość oporu całego urządzenia będzie sumą z wysokości oporu dopływu:

$$W_d = \frac{c^2 d}{2 g (1 + \alpha t_d)} \quad \text{m. sł. pow.} \quad (31)$$

gdzie α jest prędkością, a t_d temp. powietrza dopływającego do paleniska.

Wysokości oporu na ruszcie:

$$W_r = a L d^2 \quad \text{m. sł. pow.} \quad (31)$$

Wysokości oporu w kanałach:

$$W_c = \Sigma \frac{c^2}{2 g (1 + \alpha t)} \left(\rho \frac{L O}{F} + \Sigma z \right) \quad \text{m. sł. pow.} \quad (33)$$

Albo:

$$W_c = \frac{c^2 s}{2 g (1 + \alpha t_s)} \left(\Sigma \rho \frac{L O}{F} + \Sigma z \right) \quad \text{m. sł. pow.} \quad (33a)$$

gdzie c_s jest średnią prędkością na całej długości kanału, a t_s średnią temperaturą gazów.

Wysokości oporu w rurze kominowej:

$$W_k = \frac{c_k^2}{2 g (1 + \alpha t_k)} \rho \frac{H O_k}{F_k} \quad \text{m. s. p.} \quad (34)$$

gdzie c_k jest prędkością gazów w kominie, t_k średnią temperaturą gazów w kominie, H użyteczną wysokością komina F_k średnią powierzchnią przekroju poprzecznego komina.

O_k obwodem tej średniej powierzchni.

Wysokości oporu odpływu gazów z wylotu komina:

$$W_o = \frac{c_o^2}{(2 g (1 + \alpha t_o))} \quad (35)$$

gdzie c_o jest prędkością wypływających gazów, a t_o ich temperaturą.

Obliczenie wysokości komina.

Aby pokonać opory i wywołać potrzebną prędkość przepływu gazów spalania, musi być różnica ciężarów słupa powietrza i słupa gazów zawartych w kominie conajmniej równa sumie wysokości tych oporów.

Poprzednio wyraziliśmy różnicę ciężarów słupa powietrza i słupa gazów jako ciśnienie słupa powietrza przy 0° C i ciśnieniu 1 atm. a mianowicie:

$$p = H \left(\frac{1}{1 + \alpha t_p} - \frac{1}{1 + \alpha t_k} \right) \quad \text{m. sł. pow.}$$

gdzie H jest użyteczną wysokością komina, t. j. wzniesieniem wylotu komina nad rusztem t_p temperaturą otaczającego powietrza, t_k średnią temperaturą gazów w kominie.

Zatem:

$$H \left(\frac{1}{1 + \alpha t_p} - \frac{1}{1 + \alpha t_k} \right) = W_d + W_r + W_c + W_k + W_o \quad (36)$$

Jest to zasadnicze równanie, służące za podstawę obliczenia potrzebnej wysokości użytecznej komina, oraz obliczenia rzeczywistej prędkości wypływu gazów spalania z wylotu komina.

Jeżeli wzniesienie rusztu nad terenem wynosi h , a użyteczna wysokość komina H , to całkowita wysokość komina H_c będzie:

$$H_c = H + h.$$

Wysokość oporu części dolnej komina o wy-

sokości h , zaliczymy do wysokości oporu W_c . j. wszystkich kanałów.

Obliczając z rów. 36 wysokość komina lub prędkość wypływu gazów, musimy rozpatrzyć i uwzględnić niektóre przypadki. Weźmy przypadek, w którym temperatura gazów kominowych, oraz przekrój komina są niezmiennie.

Jeżeli ściany komina są tak grube, lub z tak złego przewodnika ciepła, że utrata ciepła na zewnątrz jest bardzo mała, wówczas możemy przyjąć, że temperatura gazów w rurze kominowej jest we wszystkich przekrojach stała, a więc także $t_k = t_o$.

Jeżeli także i przekrój komina jest stały to $C_k = c_o$.

Napiszemy przeto:

$$W_k = \frac{c_o^2}{(2g(1 + \alpha t_k))} \rho \frac{H O_k}{F_k}$$

$$W_o = \frac{c_o^2}{2g(1 + \alpha t_k)}$$

Wstawiając te wartości w rów. 36 i rozwiązując na H , otrzymamy:

$$H = \frac{2g(W_d + W_p + W_c)(1 + \alpha t_k) + C_o^2}{2g\alpha \frac{t_k - t_p}{1 + \alpha t_p} - C_o^2 \rho \frac{O_k}{F_k}} \text{ m.} \quad 37$$

W ten sposób otrzymaliśmy najmniejszą konieczną potrzebną wysokość użyteczną komina, zapewniającą dobry ciąg.

Wielkość powierzchni przekroju wylotu komina obliczymy według rów. 3 t. j. według:

$$F = \frac{B G (1 + \alpha t_o)}{3600 C_o \gamma} \text{ m}^2 \quad (38)$$

przyjawszy z góry pewną prędkość odpływu c_o .

Jeżeli wymiary komina są już dane, wówczas rzeczywistą prędkość wypływu gazów z wylotu obliczymy z rów 37 a mianowicie;

$$C_o = \sqrt{2g \frac{H \alpha \frac{t_k - t_p}{1 + \alpha t_p} - (W_d + W_p + W_c) (1 + \alpha t_k)}{\rho H \frac{O_k}{F_k} + 1}} \quad (39)$$

Prędkość odpływu gazów C_o nie powinna być mniejsza niż 3 m. na sek. ażeby nawet przy silnym wiatrze dobry ciąg był zapewniony. (C d. n.)

Górka

Zgromadzenie konstytuujące akc. fabryki cementu.

W d. 7 grudnia w Krakowie w sali Tow. technicznego odbyło się pierwsze Walne zgromadzenie nowo założonego towarzystwa akcyjnego fabryki cementu „Górka“ w Sierszy koło Trzebini. Na sali zjawili się kilkudziesięciu akcyonaryuszów, w tem wielu przemysłowców, zainteresowanych nie tylko materialnie w tem pierwszym większym dziele, zapoczątkowanym przez nowo powstały krajowy Bank przemysłowy. W zebraniu brał również udział nasz redaktor naczelny.

O godzinie 11 $\frac{1}{2}$ zagał zebranie imieniem założycieli dr. Marcin Szarski, dyrektor Banku przemysłowego, oświadczając, że konstytuujące Walne zgromadzenie odbyć się może, gdyż stało się zadosyć wszystkim odnośnym przepisom statutu.

Po zaproszeniu zagajającego do dalszego przewodnictwa, powołał tenże na sekretarza

dra. Słuszkiewicza prokuratora Banku a na skrutatorów pp. Filippiego i dyr. kop. węgla w Sierszy, Szimiczka.

Pierwszy punkt porządku dziennego był: „Uchwała w sprawie założenia Towarzystwa akcyjnego na podstawie zatwierdzonych przez Władzę państwową statutów“, przez przyjęcie statutów dokonana została formalność utworzenia Towarzystwa.

Na dalszym porządku dziennym było: „wykazanie, odpowiadające przepisom § 13 ust. 4 rozp. min. z 20 września 1899. Dz. u. p. nr. 175. że subskrybowano cały kapitał akcyjny w kwocie K. 3.000.000 i że na poczet kapitału gotówkowego w kwocie K. 2.850.000 stosownie do § 6 wypłacono gotówką 50 procent t. j. 1.425.000 K.

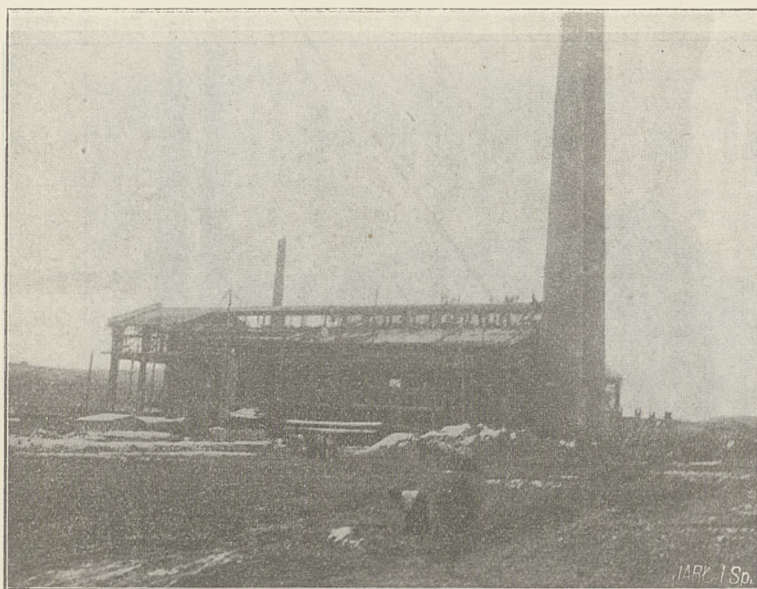
Przewodniczący wyjaśnił, że subskrybowało 479 osób na 14.250 sztuk akcji, a do dnia

Zgromadzenia wpłacono znacznie ponad 50% gdyż 2,137.500 K.

Przy trzecim punkcie: „powzięcie uchwały w sprawie umów, odnoszących się do nabycia aportów“ złożył sprawozdanie dr. Słuszkiewicz odnośnie co do terenów, proponowanych do nabycia od hr. Edwarda Mycielskiego. Powołał się na orzeczenie rzeczoznawców p. p. Filipiego i Drezińskiego, którzy ocenili móg gruntu po 3.000 K czyli 50 morgów na 150.000 K. Uchwalono grunt odnośny nabyć za 750 akcji po 200 K.

Ze zgromadzenia podniesiono słuszne uwagi, że w Radzie zasiadać powinni technicy i przemysłowcy, na co przewodniczący oświadczył że pp. Szimiczek i Zahler są technikami. Zarządził przerwę, podczas której zwrócono się z propozycją do dyr. Rollego, by kandydował do Rady, czemu ten ze względów formalnych odmówił.

Po przerwie zarządzono głosowanie kartkami, przyczem przeszła lista proponowana, a po za nią otrzymali: kupiec Fr. Lenert i

RYS. 46. „Górka“ fabryka cementu w czasie budowy.

Czwarty punkt był „wybór pierwszej Rady zawiadowczej na czasokres pierwszych pięciu lat administracyjnych“, proponuje przewodniczący wybór ośmiu członków, a dziewiątym ma być reprezentant miasta Krakowa.

Hr. Starzeński zaproponował następującą listę:

dyr. Banku przem.	dr. Szarski M.
„ „ „	Karłowski Stan.
	Mycielski hr. Edw.
	„ „ Stan.
	Konarski hr. Henr.
prof. uniw. lwow.	Makarewicz Jul.
dyr. kop. węgla	Szimiczek
„ raf. nafty	Zahler.

inż. Roszkowski po 535 głosów,
p. Sławiński 30 głosów.

Wynik wyborów łatwo było przewidzieć gdyż na 11,108 akcji obecnych sam Bank przemysłowy reprezentował 6,195.

Punkt 5. „Wybór 3. rewizorów i jednego zastępcy na pierwszy rok administracyjny;“ wybrani zostali pp. Tuszyński, Lyssy i Filippi, zastępcą p. Krokiewicz.

Ostatni punkt stanowiło „Sprawozdanie Komitetu założycieli o dotychczasowej działalności“ które odczytał imieniem Komitetu dyr. Szimiczek. Do Komitetu wchodził p. p. dr. Szarski i Karłowski, hr. Mycielski, dyr. Szimiczek i Franc. hr. Zamojski. Sprawozdawca

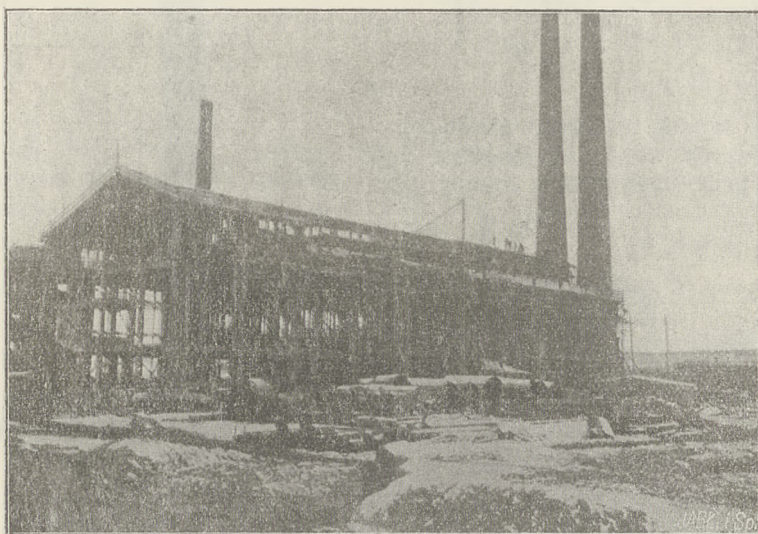
podał, że dostawę maszyn oddano firmie Smidt z Kopenhagi, roboty budowlane Polaskiemu ze Lwowa i Astowi z Wiednia, urządzenia elektryczne firmie Sokolnicki i Wiśniewski. Roboty rozpoczęte w lipcu b. r są w pełnym toku, co demonstrował zdjęciami fotograficznymi które dzięki uprzejmości p. Oskara Panetha ze Lwowa tu reprodukowujemy. W lipcu 1912 zostanie fabryka puszczona w ruch.

W dyskusji interpelował archit. Szempliński Komitet, dlaczego roboty budowlane oddano firmie wiedeńskiej, gdy są znakomite firmy

ści Banku przemysłowego na innych polach produkcji krajowej.

Wspomniał o projekcie założenia wielkiej, walcowni żelaza, jako Towarzystwa akcyjnego przy pomocy Banku przemysłowego. Ma to być przedsięwzięcie bardzo znacznych rozmiarów i podobnie, jak to się stało z Towarzystwem „Górka“, powinno znaleźć w kraju poparcie materialne w formie lokaty swojskich kapitałów.

Na wniosek hr. St. Myciejskiego zebrani podziękowali Bankowi i jego dyrektorom za

RYS.-47. „Górka“ fabryka cementu w okresie budowy; przed głównym budynkiem leżą części składowe pieca rotacyjnego.

polskie. Przewodniczący wyjaśnił, że na skutek wezwania ze strony Komitetu do kilku firm zgłosiły się:

Sosnowski i Zacharyewicz ze Lwowa, Beter z Krakowa i „Union“ z Wiednia, Towarzystwo budowl. z Krakowa i Brausewetter z Wiednia i Polaski ze Lwowa i Ast z Wiednia.

Ponieważ tylko ostatnia firma dała odpowiednie warunki i zobowiązała się roboty wykonać w terminie przepisany, im przeto roboty oddano.

Na tem gdy wyczerpał się porządek dzienny, przewodniczący poświęcił parę słów działalno-

wydatną pomoc, Towarzystwu świadczoną,

Poczem przewodniczący zamknął zgromadzenie.

K.

W tymże dniu po południu odbyło się zebranie konstytuujące Rady zawiadowczej. Prezesem został wybrany E. hr. Mycielski, zastępcą dr. M. Szarski a członkami komitetu wykonawczego pp. dyr. Karłowski, hr. E. Mycielski i dyr. Szmiczek.

Import do Rosji.

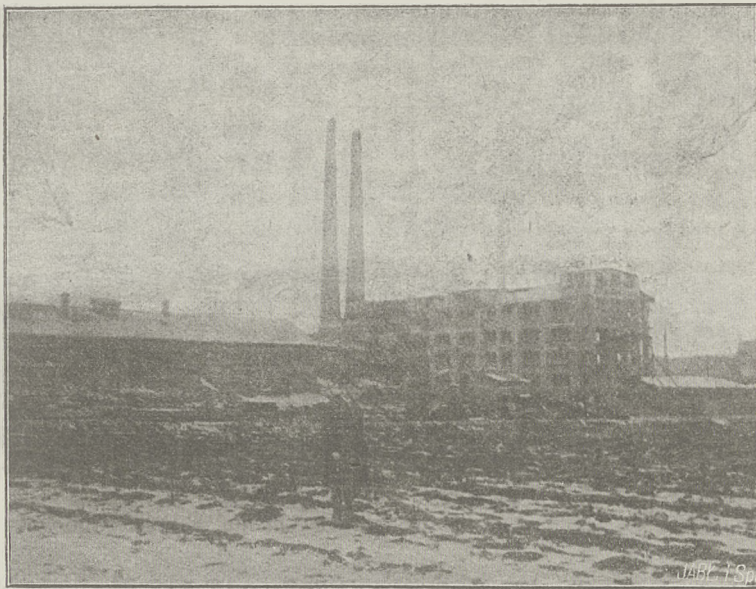
Wartość importowanych materiałów budowlanych i wyrobów ceramicznych wynosiła w r. 1910 19, 2, w porównaniu z 15,4., miliona rubli w roku 1909. Uderzającym jest wzrost importu wszelkich materiałów jak glina, gips, wapno, cement i rury cementowe, który da się tłumaczyć tylko silnym ruchem budowlanym i wysokością cen materiałów rosyjskich. Austria w tym imporcie — który wynosi 3 mil. rb. (2,3, w roku poprzed.) — miała słaby udział, wynoszący zaledwie 157.000 (83.000) rs., natomiast przy dowozie surowych lub częściowo obrobionych kamieni,

do czego się przyczyniają głównie filie fabryk zagranicznych.

Konkurencja przy dowozie szkła szlachetnego i luksusowego jest bardzo wielka. Największy udział biorą w niej fabryki belgijskie, alzackie i francuskie, zyskując coraz większe pole zbytu. Import austriackiego szkła — z wyjątkiem wyrobów z Gablonz — nie jest znaczny, jedynie czeskie szkło barwne rynek zbytu oparowało.

Dla fajansu i terakoty istnieją szanse zbytu, aczkolwiek zbyt na razie jest mały z wyjątkiem kafli. Tu konkurują wyłącznie prawie fabryki czeskie, zwyciężając niemieckie. —

Spraw. austr. konsul.

RYS. 48. „Górka”; widok fabryki cementu w czasie budowy (listopad 1911). Na prost stoi dyrektor fabryki p. Tyszowiecki.

wynoszącym 3 (do 2,5) milionów, udział Austrii wynosi 0,6 (poprz. 0,4) miliona rs. Wartość dowiezionych kamieni sztucznych wynosiła 1,1 (poprz. 1) milion rubli.

Wyrobów ceramicznych i garncarskich zwykłego gatunku wprowadzono za 1,7 (1,3), miliona, fajansu i porcelany za 1,7 (1,5) mil. a wyrobów szklanych za 2,8 (2,4) miliona rs. przyczem udział Austrii wynosił prawie tyle co i roku poprzedniego, czyli około 175.000 rubli.

Rosyjskie fabryki szkła wyrabiają głównie artykuły dla zapotrzebowania masowego, ale wyrabiają również i szlachetniejsze sorty szkła

Cement w Serbii.

Obrót w przemyśle cementowym w Serbii nie był w tym roku pomyślny, gdyż kanalizacja Belgradu i różne budowle kolejowe, które spotrzebowałyby kilka tysięcy wagonów cementu, zostały dopiero w październiku b. r. rozpoczęte. Przyszły rok (1912) przedstawia wobec tego dla przemysłu cementowego widoki bardzo pomyślne, a fabryka w Ralja zawarła już dotychczas umowę na znaczne dostawy. — W Serbii są trzy fabryki cementu, a mianowicie w Ralja, Popovatz i Ripanji. Ja-

kość wyrabianego tamże cementu jest na ogół dobrą. Przed miesiącem wysłało serbskie ministerium robót publicznych do każdej fabryki cementu komisję, która bez poprzedniego zawiadomienia zabrała z każdej cementowni po jednym worku zapasowego cementu i oddała go do zbadania w uniwersytecie w Belgradzie.

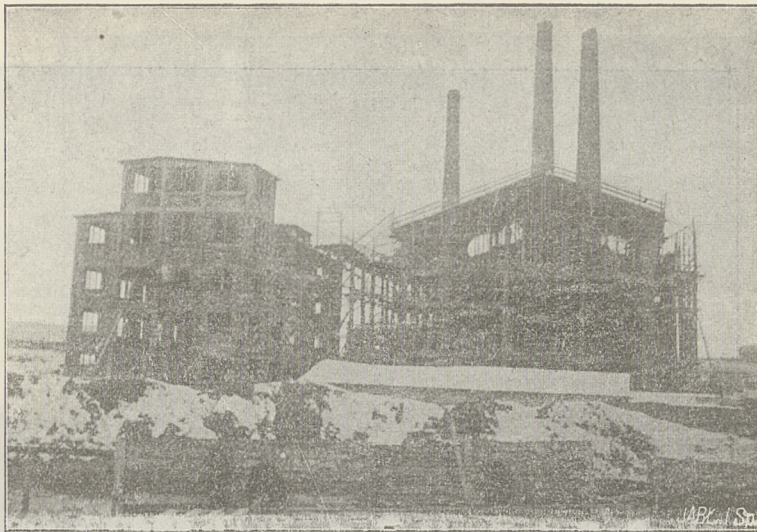
Dla ruchu budowlanego niesprzyjającym jest fakt, że od dwu miesięcy kolej serbska nie może dostarczyć wagonów do ładowania cementu. Fabryki cementu zmuszone są, na wyraźne żądanie odbiorców, wysłać cement w wagonach otwartych, dla których nakrycia dostarcza państwo za opłatą 10 fr., za jedno

Budowanie z betonu lub żelazo betonu jest w Serbii rzadkością i stosowanem dopiero od ostatnich czasów, głównie przy budowie mostów.

Thztg

Kronika.

Zmiana właściciela biura. Znane w Galicyi z rzetelnego obsługiwania swych klientów biuro dla przemysłu ceramicznego pod firmą J. K. Lombards i Spółka przeszło na własność inżyniera Stanisława Markla i mieści się w nowym lokalu przy ul. Brackiej 1. 11. Biuro to posiada zastępstwo marchegskiej fabryki maszyn ceglarskich, fabryki szkliv

RYS. 49. „Górka“ Widok fabryki cementu w czasie budowy.

razowe użycie. Interesującym jest, że państwo serbskie za każdy wychodzący z fabryki wagon czy to portlandzkiego, czy romańskiego cementu — ściąga 10⁽¹⁾ fr. w złocie jako po datek spożywczy, ponadto za każdy wagon, nadchodzący do Belgradu, opłaca się 25 fr., podatku gminnego.

Jak z tego widać, cementownie serbskie muszą wytrzymywać silną walkę co do cen i tylko dzięki dobremu technicznemu prowadzeniu tych fabryk, może być wogóle mowa o czystym zysku. Fabryka w Ralja dała n. p. w roku ubiegłym 120/0 dywidendy.

Dowóz zagranicznego cementu jest bardzo mały i może być liczony zaledwie na 80 wagonów po 10.000 kg. rocznie. W przyszłości cement obcy będzie z rynków serbskich zupełnie wyparty, gdyż krajowa produkcja cementu dochodzi do 8.000 wagonów rocznie.

Eliasa z Pragi, gipsu paryskiego, wałków pilcowych, drutu papieru szybrowego, stożków, zegarów kontrolnych i t. p.

CEGLARSKI KIEROWNIK

większej fabryki dachówek obeznany gruntownie z wszelkimi wyrobami ceglarskimi długoletni fachowiec, doświadczony palacz w piecach wszelkich systemów

poszukuje stałej posady 76

jako kierownik lub majster.

Adres: „Księgarnia Szczepankiewicza w Kaliszu“ dla „Kierownika“.

Kazimierz Tokarz

ceramik miejskiej cegielni w Wieliczce

specjalista pieców na wapno, cegłę, dachówkę i kafle podejmuje się rekonstrukcyi tychże buduje kanały własnego sposobu i rury na kurzonkę celem otrzymania czystego koksu usunięcie gruzu, prędkiego palenia, daje instrukcye w wyrobie i paleniu dachówek, licówek, klinkrów, cegieł szamotowych i wapna.

Albert Pillivuyt

WYRÓB PORCELANY

białej i malowanej.

21 Specjalność :

porcelana do użycia na ogniu

biała, zielona i brunatna.

FOÉCY (Gher). Francya.

Rok założenia 1855. 12

A. LACROIX & Cie.

W PARYŻU

(172, Avenue Parmentier à Paris)

BARWNE SZKLIWA

emalie, tlenki, polewy dla porcelany, fajansu, szkliwa przeszrocyste, opalowe, krystaliczne, i nieprzesrocyste.

DOSTAWA DLA WSZYSTKICH FABRYK CERAMICZNYCH.

ZAKŁAD DLA DEKORACJI I ARTYKUŁÓW MALARSKICH.

60 odznaczeń na wystawach światowych.

Najwyższe odznaczenie na wystawie światowej w Londynie w r. 1908.

ALFONS CUSTODIS

Lwów, ul. Sapiehy 45. Telefon interurb. 105/II.

Galicyjski Zakład dla budowy

kominów fabrycznych i rezerwoarów wodnych murowanych i z żelaznego betonu.

Budowa wszelkich pieców przemysłowych

Cegielń i wapienników.

70

Urządzenia cegielniane.

Obmurowanie kotłów.

— — Kosztorysy oraz odwiedziny inżynierskie bezpłatnie. — —

TOWARZYSTWO DLA BUDOWY SZTUCZNYCH SUSZARNI

Biuro techniczne ceglarskie.

Stow. z ogran. odpow. 49

Własne cegielnie probiercze.

— Prospekty opisy. —

DUDERSTADT W H.

— Świadectwa. Rysunki. —

Sztuczne suszarnie ponad piecem i na ziemi z automatycznym ładowaniem i najlepszym wykorzystaniem ciepła z kręgowca i pary wylotowej.

TELEGRAM!!

Dotychczas niebywałe!

Rozdarowujemy

1200 Koron

w nagrodach i gotówce!

Sumę powyższą przeznaczyliśmy dla tych, którzy niniejszy obrazek rozwiążą. Każdy, kto w nim znajdzie gospodynię i zamaluje ją, otrzyma w podarunku męski lub damski zegarek wartości 20 Kor. lub na życzenie 15 Kor. w gotówce. Za warunek stawiamy, że każdy nadsyłający musi zamówić znakomity imitowany złoty łańcuszek „Diana“ i należność zań w kwocie Kor. 1.75 dołączyć w markach pocztowych. Po nadesłaniu rozwiązania, nastąpi rozdzielnie nagród. — Wszelkie przesyłki należy adresować do: „Patria-Zentrale A. Seifert, Wien, VII. Neubaugasse 63. 56

Nazwisko..... Miejscowość..... ulica.....

- KIEROWNIK -

fabryki dachówek obeznany z wszelkimi wyrobami i w wypalaniu, długoletni fachowiec, poszukuje posady. — Najchętniej zgodziłby się w akordzie.

Zgłoszenia: „Płaszów Nr. 110 dla M. H. poczta Podgórze“.

62

Kierownik techniczny

z ukończoną szkołą fachową i długoletnią praktyką w kraju i zagranicą, znający się gruntownie na wyrobie cegieł strychowanych i maszynowych, dachówek ciągnionych i łoczonych, rur drenowych, cegieł okładzinowych, modelowych, radialno-kominowych, ogniotrwałych, glazurowanych i t. p. szuka posady kierownika w fabrykach powyższych wyrobów.

64

Zgłoszenia do „Jędrzeja Dziok w Biezdziędzy, p. Kołaczyce via Jasto“ dla „S. N.“

- RAMKI pod dachówkę -

dla każdego rodzaju dachówek, znakomicie wykonane dostarcza po najtańszych cenach

W. Mack, Specjalna fabryka ramek Nepomuk

— poczta Klentsch (Böhmerwald) —

68

Z Galicyi pierwszorzędne referencye. — — Firma istnieje od roku 1890.

WODOCIĄGI

dla miast, gmin, folwarków, zakładów kąpielowych, fabryk, ogrodów, gmachów publicznych, domów prywatnych i t. d.

Poszukiwanie i uchwycenie źródeł. — Wiercenie studzien. — Ustawianie pomp, Instalacje domowe z klozetami, łazienkami i t. d.

Centrealne

Ogrzewanie

wszelkich systemów

i Wentylacje

ŁAŻNIE, MECHANICZNE PRALNIE,
SUSZARNIE i t. d.

projektuje i wykonuje:

Inżynier Leonard Nitsch i Spółka

Kraków: ul. Kolejowa 18. == Lwów: ul. Fredry 6.

Najlepsze referencje z dotychczas wykonanych robót.

Kosztorysy bezpłatnie.

26

PATENTY na wynalazki

wyjednywa

Inżynier Stan. Dzbański

przysięgły Rzecznik patentowy 35

Wiedeń VII. Lindengasse 2 (w pobliżu c. k. urzędu patentowego).

KAROL ROLLE

-- inżynier technolog. --

Specjalista w sprawach przemysłu ceramicznego.

PODGÓRZE, św. Floryana 5. 4

Doradca techniczny przy projektowaniu, zakładaniu i prowadzeniu fabryk ceramicznych (cegła, dachówek, kafli, wapna cementu, gipsu i t. p.).

Laboratorium dla badania surowców, gliny,
piasku, wapienia i t. p.

Krajowe kursa dla
przemysłu ceramicznego
w Podgórzu.

Kształcą personal pomocniczy dla fabryk cegieł i dachówek. — Nauka bezpłatna. Początek roku szkolnego dnia 1-go października. — Nauka -- trwa 18 miesięcy. --

3

OTTO HARDUNG

Wiedeń V/2 Kohlgasse Nr 33.

Wiedeńskie zakłady dla farb i minerałów || Produkty górnicze i chemiczne.

Szkliva i emalie wszelkich rodzaj.

Popiół do szkliva. Kobalt. Smalta. Tlenek chromu. Tlenek cyny. Tlenek cynku. Tlenek miedzi i tlenki wszystkich metali. Barwniki. Skaleń Kaolin. Glinka polewowa. Kwarzec. Chinacai. Fluoryt. Gips modelowy. Braunsztyn. Dolomit. Kalcyt. Minia. Glejta. Boraks. Kwas borowy. Glinka porcelanowa i inne materiały
Jedno z najstarszych źródeł! 25

Chemiczna fabryka farb i szkliv, Zakłady Kaolinowe i parowa odmularnia w Nepomyślu koło
Karlsbadu

Biuro sprzedaży glinki z kopalń blosdorfskich i glin szamotowych.

J. Eliáš, Praga (Karlin)

dostarcza dla fabryk ceramicznych.

17

Szkliva:

Łatwo topliwe szkliva kaflarskie, najmialsze, w różnych odcieniach, bezbarwne szkliva dla kafliv polewanych. Szkliva topione białe, niebieskie, czerwone, zielone, żółte i. t. d. topniejące przy stożku Segera 010-08.

Tlenki, Kobalt, Smalta, Minia i Glejta etc.

Wysyłka
do wszystkich krajów.

Laborat. dla
przemysłu ceramicznego.

Minerały:

Gliny polewowe i wykładowe wypalające się białe, szamota palona i mielona, glina szamotowa, kaolin i ziemia porcelanowa, czeski kwarzec, glina kamionkowa gliny podkładowe chude i tłuste. Polewy i szkliva do każdego materyału.

Dla większych odbiorców
specyalne oferty.

Żądać
próbki i oferty.

PODKŁADKI

pod dachówki i gąsiory (ramki, klepki) z drzewa gorącym powietrzem suszonego, heblowane i nieheblowane, w najlepszym wykonaniu, po cenach konkurencyjnych dostarcza

Fabryka drobnych wyrobów drzewnych L. Tabaczyński i Ska

Nowosielica pod Wygodą (powiat Dolina).

11

Przyjmuje zamówienia na wszelkie roboty drewniane dla cegielni, drenarni i dachówczarni.

J. K. LOMBARDO i Sp.

Kraków Bracka 11. ————— Warszawa Wspólna 11.

Biuro techniczne dla przemysłu chemicznego.

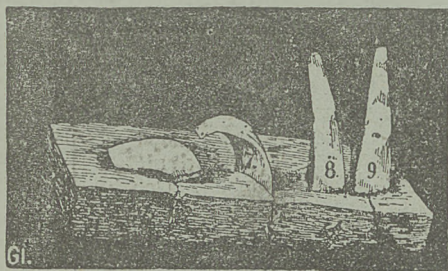
Przedstawicielstwo Marcheggskiej fabryki urządzają: kompletne cegielnie, fabryki ceramiczne i fabryki sztruty.

Dostarczają: ceglarki, młyny kulowe wszelkie aparaty do rozdrabiania materyałów twardych i przerabiania gliny.

Maszyny najlepszej konstrukcyi i z najlepszego materyału.

— Setki świadectw i liczne odznaczenia. —

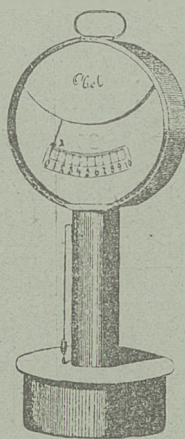
Kosztorysy i oferty darmo.

Stożki

Segera

jedyna i najlepsza kontrola dobrego i taniego wypalania wszelkich wyrobów z gliny.

Specyalność: przemysł cementowy, betonowy, rekonstrukcyja palenisk i kontrola techniczna fabryk.

Dostarczają:

Wszelkie specyalności dla cegielni i fabryk ceramicznych. Ciągomierze systemu Obla.

Wszelkie aparaty do kontroli ruchu technicznego.

Gips francuski i węgierski dla fabryk dachówek i kafliv.

Angielski drut stalowy dla cegielni.

Papier szybowy.

Szkliva wszelkiego rodzaju.

1

Wyłączne zastępstwo fabryki szkliv i zakładów kaolinowych w Nepomyślu firmy „J. ELIÁŠ”

w Pradze.